

Column

Eieren van Columbus

In Europa denken we vaak dat de Europese klimaat- en energie discussie ver op de rest van de wereld voorloopt. We trommelen regelmatig hard op de borst over de voortgang op het gebied van energie-efficiëntie en het aandeel hernieuwbare energie.

Niets is minder waar als je bereid bent om kennis te nemen van andere inzichten die elders worden ontwikkeld. Het hangt er vaak maar net van af hoe je een en ander definieert en waardeert of een dergelijke claim te rechtvaardigen valt. Uit een recente studie over energie-productiviteit en in handel ingesloten energie van het King Abdullah Petroleum Studies and Research Center (KAPSARC), blijkt dat Europa helemaal niet zo'n vooruitgeschoven post is als het gaat om de krimpende energie- en klimaatvoetafdruk. De verschuiving van veel industrie naar andere landen en de consumptie van deze producten in Europa, zo betoogde Dieter Helm ook al in zijn boek Carbon Crunch, zorgt ervoor dat Europa niet bij alle definities even goed uit de verf komt. Landen daarentegen die regelmatig de maat wordt genomen door het Europese klimaatvolk komen er in die definities aanzienlijk beter af. De grote les waar-

mee ik terugkwam van de werkconferentie over energie-productiviteit was dat er meer waarheden bestaan dan de door ons omarmde en dat er daarom ook meer oplossingsrichtingen zijn dan de hier in Europa gepropageerde.

Bezoek

Afgelopen vrijdag 18 april was HE Ali Al-Naimi te gast bij het Clingendael International Energy Programme. Hij hield een lezing over het energiebeleid van Saoedi-Arabië en beantwoordde vragen uit het publiek. Hij had een aantal boodschappen voor zijn toehoorders. Naast zijn aankondiging dat het land flink ging investeren in de energiewaardeketen, chemie, minerale grondstoffen en andere aan olie- en gasgerelateerde industriële sectoren, staat het creëren van banen voor de jonge bevolking voorop. Deze ambities wil het land realiseren zonder de exportcapaciteit van olie aan te tasten. Daartoe is het investeren in vraagmanagement en de inzet van hernieuwbare energiebronnen van groot belang. Het is ook om die reden dat veel discussies in het land gaan over de ontwikkeling van slimme netten, het balanceren van zonne-energie, het stimuleren van het gebruik van efficiënte airco-apparaten

en slim bouwen. Verder wordt veel geïnvesteerd in de opleiding van jongeren, zodat zij klaar zijn voor de nieuwe fase in de Saoedische ontwikkeling. Deze inkijk in de energiediscussie van een land is belangrijk omdat vaak een heel ander beeld bestaat. Een beeld dat bol staat van vooroordelen en die onrecht doen aan de ontwikkelingen. Ook het energie-Europa anno 2014 is niet meer hetzelfde Europa als van 20 jaar geleden. Dat geldt evenzeer voor andere landen. De discussie over luchtkwaliteit in China is bijvoorbeeld een belangrijke drijfveer voor het terugdringen van kolengestookte elektriciteitscentrales in stedelijke gebieden.

Net als Saoedi-Arabië, komen de initiatieven in China voort uit een eigen problematiek die niet altijd herkend wordt als onderdeel van dezelfde discussie als in Europa. De verschillende definities die gehanteerd worden, passen bij de plaatselijke politiek en problematiek, maar passen allemaal in de grotere energie- en klimaatdiscussies. Of het nu gaat om energie-efficiëntie, koolstofvoetafdruk of energieproductiviteit.

Oproep

De minister had nog een boodschap voor zijn toehoorders. Hierbij raakte

hij aan het onderwerp van de internationale energie governance. Hij merkte op dat OPEC en IEA weliswaar goede organisaties zijn met veel verdiensten voor de leden, maar dat de energiegemeenschap breder is geworden en de internationale governance daaraan moet worden aangepast. Al-Naimi hield zijn gehoor voor dat het Internationaal Energie Forum (IEF), waar Nederland ook altijd zeer actief in is geweest, een groter draagvlak heeft door een breder lidmaatschap van landen. Landen als India, Rusland en China nemen bijvoorbeeld ook deel aan het IEF. Juist door de verschillende drijfveren van landen om de binnenlandse energie-economie te moderniseren, biedt een platform als het IEF de ruimte om meer gevoeligheid te ontwikkelen voor elkaars afwegingen ten aanzien van de energiemix.

Spiegel

Al-Naimi hield op subtiële wijze een spiegel voor over de ontwikkelingen op internationale energiemarkten, governance en specifieke aanpak van landen om het klimaat- en energieprobleem aan te pakken. Europa heeft geen alleenrecht op deze discussie en ook niet op de oplossingsrichtingen. In de aanloop naar de zoveelste COP-vergadering in Parijs volgend jaar kan misschien wat meer notie worden genomen van het feit dat veel meer landen met dezelfde soort van transitie bezig zijn, ieder op zijn eigen manier maar

grosso modo met hetzelfde doel: het bieden van goede energiediensten aan de bevolking met een zo'n betaalbare en zo klein mogelijke voetafdruk. De verschillende definities van intensiteit en productiviteit bieden inzichten en zijn niet slechts bedoeld om tegenstellingen te creëren. De ervaringen van al die verschillende landen leveren een grote rijkdom aan kennis op. De conclusie moet zijn dat met intensievere samenwerking en het meer openstaan voor de verschillen in aanpak we verder komen in het vinden van het ei van Columbus dan met het herhalen van oude beelden uit oude tijden. ■



Coby van der Linde is hoofd van het Clingendael International Energy Programme en hoogleeraar Geopolitiek en Energiemanagement aan de Rijksuniversiteit Groningen.